

Aulaforo **CAJA MADRID** 2009-2010

Libre del professor

Aulaforo **CAJA MADRID** 2009-2010

Llibre del professor

Com implementar el projecte	3
	4 Les sessions
	5 La participació a l'aula
	7 El debat pas a pas
	8 El paper del docent
	9 Metodologia del debat
	10 Recursos per al debat
Dossier de suport	17 Què significa ser ciutadà europeu?
Participació en el web	37
	38 Com utilitzar el web del projecte
	40 Participació activa
	40 Concurs "Participació activa"
Gran Debat Final	41
	42 En què consisteix el gran debat final?
	43 Gran Debat Final 2008-2009
Proposta d'acció	45
	46 Dia d'Europa
	46 Exposició fotogràfica "Europa a la meva ciutat"
Espai per a ments inquietes	47
	47 Model de Parlament Europeu
Avaluació del projecte	48

Un projecte
d'Obra Social **CAJA MADRID**
www.aulaforocajamadrid.net
www.obrasocialcajamadrid.es/Aulaforo

Gestiona
P.A.U. Education
www.paueducation.com

Fotografia de la portada
P.A.U. Education
Fotografies interiors
P.A.U. Education, Fotolia SARL
Dossier de suport
Salvador Calabuig
Maqueta i logotips
Mar Nieto

© de les obres incorporades en aquesta edició, els seus autors respectius, tots els drets reservats. Aquesta edició i els continguts i elements que la integren estan protegits per les lleis de propietat intel·lectual del Regne d'Espanya i pels tractats i convenis internacionals que puguin ser-li d'aplicació. Queda prohibida la seva reproducció, distribució, comunicació pública, transformació i, en general, qualsevol forma i/o modalitat d'explotació no autoritzada expressament pels seus titulars. La llei estableix penes de presó i/o multes, a més de les indemnitzacions corresponents per danys i perjudicis, per aquells que reproduïxin, plagiiïn, distribueixin o comuniquin públicament, totalment o parcialment, una obra literària, artística o científica, o la seva transformació, interpretació o execució artística fixada en qualsevol tipus de suport o comunicada a través de qualsevol mitjà, sense l'autorització preceptiva.

Com implementar el projecte

Les sessions

La participació a l'aula

El Gran Debat Final

Com utilitzar el web del projecte

L'objectiu del projecte educatiu

Aulaforo CAJA MADRID 2009-2010 és posar a la vostra disposició una metodologia de debat que fomenti la participació, l'expressió i el vot de tot l'alumnat sobre temes que els puguin interessar.

Les sessions

Per desenvolupar i aconseguir la màxima efectivitat en la reflexió i l'expressió de l'alumnat, proposem la forma següent d'estructurar les sessions de treball a les aules.

Sessió preliminar

Votació inicial

Amb la papereta de votació, que podreu descarregar i imprimir des de la secció “Materials” del web del projecte (www.aulaforocajamadrid.net), fareu una primera votació a mà alçada sobre el tema de debat proposat. Els resultats quedaran reflectits en el baròmetre inicial, que podreu consultar a la pàgina web d'**Aulaforo CAJA MADRID**.

Sessions de debat

Implementació del debat

Trobareu el debat llest per posar-lo en pràctica sense necessitat d'una preparació exhaustiva prèvia (pàg. 7-15). El debat utilitza una dinàmica específica que podeu implementar seguint les indicacions que es donen a “El debat pas a pas”. A més trobareu informació ampliada sobre el tema de debat al dossier (pàg. 17-35).

Sessió final

Votació final

Després d'haver debatut el tema a classe, els joves expressen el seu grau de preocupació sobre la qüestió i tornen a votar a mà alçada. Els resultats es reflectiran en el Baròmetre final, disponible a la pàgina web.

L'avaluació del projecte

El projecte s'avalua un cop finalitzat. A la secció del web “Avaluació del projecte Aulaforo”, posem a la vostra disposició els qüestionaris, que cal emplenar i enviar en línia. L'objectiu dels qüestionaris és conèixer l'opinió del professorat i de l'alumnat sobre els continguts i la dinàmica del projecte per introduir les millores necessàries en futures edicions.

La participació a l'aula

El Baròmetre, el fòrum de les propostes i el Gran Debat Final són les tres eines principals que utilitza el projecte per recollir el grau de preocupació i l'opinió dels joves sobre el tema proposat.

El Baròmetre

És l'instrument que reflecteix el vot dels estudiants.

D'aquesta manera es podrà mesurar el grau de preocupació que mostren al principi i al final del projecte, i observar com varia un cop debatut el tema plantejat en aquest llibre.

Les paperetes de votació

Per fer la votació al Baròmetre, cada aula haurà de descarregar del web del projecte dues paperetes de votació i imprimir-les. Aquest suport permetrà al docent recollir el resultat de la votació per introduir-lo al web.

L'opinió de l'alumnat

Els estudiants expressen a classe i mitjançant el vot la seva opinió sobre el que suposa per a ells ser ciutadans europeus responnent la pregunta:

Crec que ser ciutadà europeu m'ofereix més oportunitats per al futur?

El Fòrum de les propostes

Al final del debat, els estudiants podran introduir els seus suggeriments per millorar la Unió Europea i les condicions dels seus ciutadans a la secció "El Fòrum de les propostes" del web del projecte.

Les aportacions respondran la pregunta següent:

Què faries per fomentar l'esperit europeu entre els ciutadans i per millorar la Unió Europea en els aspectes que consideris rellevants (socials, culturals, educatius, etc.)?

El Gran Debat Final

Entre els centres que participin més activament i amb més propostes de qualitat, se n'escolliran un total de 15, que seran obsequiats amb un cap de setmana a Buitrago de Lozoya (Madrid) per participar en el Gran Debat Final i altres activitats culturals. Dos estudiants i un docent representaran cada centre seleccionat en la trobada esmentada.

En la valoració de les propostes es tindrà en compte:

- La reflexió de l'alumnat sobre la informació del debat.
- Els objectius que pretén aconseguir cada proposta.
- El respecte per les opinions dels altres.
- El sentit democràtic de la proposta.
- La creativitat.
- La viabilitat de la proposta.
- La implicació d'altres joves en la realització de la proposta.

Aulaforo CAJA MADRID també ofereix altres formes de participació, com la secció Participació activa, el concurs "Participació activa" i l'Espai per a ments inquietes (per a més informació consulteu les seccions corresponents d'aquest llibre).

D'aquesta manera es materialitza el concepte de valors democràtics que guia el projecte i que, més enllà de l'acte de votar, inclou el procés de reflexió posterior a la votació inicial, que culmina amb l'elaboració de propostes i accions concretes.

Per totes aquestes característiques, **Aulaforo CAJA MADRID** contribueix a l'adquisició i el desenvolupament de les competències bàsiques següents de l'educació obligatòria: competència social i ciutadana, competència en comunicació lingüística, competència en el coneixement i la interacció amb el món físic i competència digital i tractament de la informació.

El debat pas a pas

El paper del docent
Metodologia del debat
Recursos per al debat

En les pàgines següents trobareu orientacions didàctiques i recursos per conduir el treball a l'aula.

L'objectiu és que els estudiants reflexionin i argumentin en un marc democràtic sobre el tema d'aquesta edició:

“Els Joves i Europa”.

El paper del docent

El docent és l'encarregat de fer que els estudiants, individualment o col·lectivament, assimilin els continguts amb la màxima claredat possible. Generalment, la motivació de l'alumnat sol anar lligada a la possibilitat d'apropiar-se del tema que s'està tractant. Els debats a l'aula són l'eina adequada per aconseguir la motivació i l'assimilació de continguts, i el paper del docent en el seu desenvolupament és fonamental per aconseguir bons resultats.

Per obtenir millors resultats en el debat, el docent...

- ha d'orquestrar en tot moment les exposicions de l'alumnat, per intentar que tots els membres del grup puguin, en un moment o altre, fer la seva aportació;
- ha de determinar i controlar el temps disponible per a cada una de les exposicions a fi d'aconseguir la màxima participació;
- ha d'assenyalar l'ordre de les intervencions dels seus alumnes i donar el dret de paraula per evitar situacions caòtiques en les quals es corre el perill que moltes idees interessants s'esvaeixin;
- ha d'animar i tractar que es mantingui l'interès pel tema, i ha d'intervenir en els moments en què els alumnes donin voltes a la mateixa idea sense dir res de nou, o bé si s'adona que l'atenció i la motivació dels estudiants decau;
- al final de l'exercici, ha de presentar un resum de les idees i els arguments que s'han exposat al llarg del debat i ha de posar en relleu les conclusions obtingudes i els punts de vista comuns i discordants;
- no ha d'emetre judicis o opinions personals sobre el tema de discussió, sinó que ha d'obrir totes les portes possibles perquè siguin els membres del grup els qui manifestin la seva opinió;
- ha d'orientar l'alumnat perquè pugui passar de les idees a l'acció mitjançant l'elaboració de propostes concretes;
- ha d'aplicar les recomanacions específiques proposades en aquest llibre per administrar els recursos per al debat amb alumnes de 1r i 2n d'ESO.

Metodologia del debat

A continuació es descriu com utilitzar els recursos que s'ofereixen per treballar el tema suggerit. Amb això, s'intenta que el docent tregui el major rendiment possible de les dinàmiques de grup dissenyades per tractar els continguts a l'aula.

La preparació

El docent escull estudiants voluntaris, els porta fora de la classe i els planteja una situació. Després demana als joves que representin aquesta situació teatralment.

La representació

Durant uns minuts els estudiants representen els seus papers davant dels seus companys i companyes en una mena d'esquetx breu fins que el docent els atura.

El debat a l'aula

Després d'aturar la representació, el docent començarà un debat plantejant preguntes a l'alumnat, per exemple: Què passa en aquesta situació? Què han de fer els personatges? Què us semblen els arguments de cadascú?

Per treballar el tema, el docent disposa de l'apartat "**Recursos per al debat**", que consta de tres preguntes i les seves respostes amb informació específica.

Els estudiants debaten la situació i expressen les seves opinions raonades a partir de la informació que els ofereix el docent.

La recollida d'opinions i propostes

Després del debat, els joves donen la seva opinió responent la pregunta que obre el tema; després podran elaborar propostes en les quals expressin possibles accions per millorar la Unió Europea i/o fomentar l'esperit europeu entre els ciutadans. Finalment, les escriuran al **Fòrum de les propostes**.

Recursos per al debat

Situació 1

Els participants adopten el rol d'una família (que podria ser la que ells formaran en el futur) que ha de decidir si se'n va a viure a Alemanya, on la mare té una bona oportunitat de feina.

Personatges

- La mare, Esther; la filla de 15 anys, Alba; el fill de 19, Adrià; el pare, Salvador, i l'àvia, Montserrat.

Escenificació

L'Esther treballa en una gran companyia i ha rebut una oferta per pujar de categoria i dirigir la delegació de la seva empresa a Berlín, per la qual cosa ha de consultar la seva família, formada pel seu marit, el Salvador, els seus dos fills, l'Alba i l'Adrià, i l'àvia, la Montserrat.

Tant l'Esther com el seu fill universitari, l'Adrià, que parlen molt bé l'anglès, són força oberts i tenen moltes ganes de veure món. Ella veu aquest canvi de vida com una oportunitat per créixer personalment i professionalment, i per aprendre un altre idioma, igual que el seu fill, que ha aprovat el primer curs de turisme en una facultat en la qual han implantat el Procés de Bolonya.

Tanmateix, la resta de la família té por de deixar la seva situació actual i anar-se'n a viure a un altre país. El pare treballa en un taller mecànic i creu que tindrà problemes per trobar una nova feina, ja que va estudiar un curs de formació professional que no és vàlid a tota la UE i el seu anglès no és tan fluid.

Per la seva banda, a la filla petita, l'Alba, li preocupen els estudis, ja que està a punt d'acabar 3r d'ESO, el fet d'haver d'aprendre un altre idioma a part de l'anglès, que parla poc, i deixar els seus amics. L'àvia és un cas a part, ja que, a més de no saber cap idioma estranger, té por de perdre la pensió.

La família ha acordat no decidir res abans d'estudiar tots els pros i els contres de la situació i posar-los a la balança.

Recursos per al debat

Preguntes

Es té dret a l'habitatge, a la sanitat, als serveis socials i a les pensions de jubilació si es va a viure a un altre país de la Unió Europea?

Els cursos de formació professional i altres títols són vàlids a la resta d'Europa?

Informació

Els ciutadans europeus poden acollir-se a totes les prestacions que els corresponguin independentment del país de la UE on visquin.

Per exemple, si en un país hi ha un accés preferent a l'habitatge per a famílies nombroses, també s'hi poden acollir els europeus procedents d'altres estats.

Pel que fa a la sanitat, amb la targeta sanitària europea es pot ser atès en qualsevol centre d'atenció pública de la UE. Els residents de llarga durada només s'han d'inscriure perquè els centres sanitaris tinguin a mà la seva història clínica.

A més, la Unió Europea coordina els sistemes de seguretat social de tots els estats, per la qual cosa es pot cobrar la pensió de jubilació si es va a viure en un altre país de la UE.

Hi ha dos sistemes de reconeixement mutu de qualificacions entre els països de la UE: els Centres nacionals d'informació sobre reconeixement acadèmic de títols (NARIC) i la Xarxa europea de centres d'informació (ENIC).

A més, s'ha creat l'Europass, que en cinc documents pot acreditar les nostres qualificacions i la nostra experiència laboral.

Es pot continuar una carrera universitària en un altre país de la UE sense haver de convalidar assignatures o perdre un curs?

L'objectiu del Procés de Bolonya, promogut per la UE, és crear l'Espai europeu d'educació superior. Per això, totes les carreres han d'aportar als estudiants unes competències semblants.

D'aquesta manera, els títols universitaris no només són homologables a tot Europa, sinó que la seva homogeneïtat permetrà que els alumnes puguin cursar els seus estudis en diferents universitats sense haver de fer cap tràmit especial.

Es pot començar una carrera a Burgos, continuar-la a Mallorca i acabar-la a Estrasburg sense cap tipus de problema, com si no haguéssim sortit de la nostra ciutat.

Propostes

Quins serien els teus arguments, a favor o en contra, pel que fa a la possibilitat d'anar a viure en un altre país europeu (tenint en compte aspectes culturals, lingüístics, personals, laborals, etc.)?

Recomanacions per als professors de 1r i 2n d'ESO

Per adequar els recursos de debat als alumnes de 1r i 2n d'ESO caldrà simplificar les escenificacions incloent-hi menys personatges. En aquesta situació es recomana fer l'escenificació només amb els personatges de la mare i els dos fills; o bé el pare, la mare i la filla petita, l'Alba.

Situació 2

Els participants adopten el rol d'uns alumnes d'ESO que han de decidir si participen en un intercanvi organitzat pel seu institut amb un centre d'Estrasburg, a l'Alsàcia (França), com a part d'un programa Comenius.

Personatges

- El Miquel, l'Eva i la Sandra, alumnes d'ESO als quals el seu institut ha ofert participar amb tota la seva classe en un intercanvi de 15 dies amb un institut francès d'Estrasburg.

Escenificació

L'Eva està entusiasmada amb la idea de passar 15 dies en una altra ciutat coneixent gent nova, aprenent francès i visitant aquesta part de França, que acull la seu del Parlament Europeu i del Consell d'Europa. Explica als seus companys que estaria disposada a passar tot un curs fora de l'institut, si fos possible.

La Sandra, per la seva banda, no vol ni sentir a parlar del tema. És molt vergonyosa i tímida. Li horroritza haver de deixar, ni que sigui per uns dies, la seva ciutat, les seves amigues, la seva família i els seus costums quotidians. Creu que no guanyarà res amb aquest intercanvi i, com que no és obligatori, vol quedar-se a casa.

La postura del Miquel no és tan negativa, però li preocupen les seves classes de música i els dos partits de futbol que el seu equip haurà de jugar sense ell. Ara bé, podria deixar-se convèncer si no costés massa diners i si li garantissin que les persones desconegudes són gent de fiar.

A partir d'aquí, els estudiants improvisen.

Recursos per al debat

Preguntes

La Unió Europea subvenciona intercanvis entre alumnes d'instituts de diferents països?

Un alumne d'ESO pot passar un temps estudiant en un altre centre europeu i després tornar sense perdre els estudis?

Els intercanvis es fan amb persones totalment desconegudes? Quines eines ofereix Internet per conèixer-les?

Informació

Sí, són els projectes Comenius bilaterals en els quals dues escoles o instituts treballen un tema conjuntament i estableixen relacions. Una part del programa inclou un intercanvi amb un mínim de 10 alumnes, durant un temps mínim de 10 dies. Han d'anar acompanyats per dos professors i poden allotjar-se a les cases de les famílies dels alumnes, en un alberg o en una residència. La Unió Europea assigna una subvenció per al viatge, l'estada i les activitats. Aquesta subvenció pot distribuir-se de la manera que els centres considerin més adequada.

Sí, pot passar un mínim d'un trimestre i un màxim d'un curs subvencionat pel Programa de mobilitat d'alumnes Comenius. L'alumne ha de tenir 14 anys o més i els dos centres han de formar part de la mateixa associació Comenius, és a dir, han d'haver participat en un programa conjunt.

Els intercanvis no es fan amb persones totalment desconegudes, perquè abans d'iniciar el projecte, un professor de cada centre participa en la visita preparatòria, que consisteix a passar uns dies a l'altre centre preparant el projecte. Després, al llarg del desenvolupament del treball, els alumnes es van coneixent a través de blocs, wikis, fòrums de discussió i altres eines que ofereix e-twinning (un espai virtual d'agermanament entre instituts de tota la UE), fins que es troben físicament en l'intercanvi.

Propostes

Quines explicacions donaries als teus companys per convèncer-los de participar, o no, en intercanvis educatius amb altres instituts de la UE?

Recomanacions per als professors de 1r i 2n d'ESO

Per adequar els recursos de debat als alumnes de 1r i 2n d'ESO caldrà simplificar les escenificacions incloent-hi menys personatges. En aquesta situació es recomana fer l'escenificació només amb dos personatges, l'Eva i la Sandra.

